

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Puurunen, Mari

Title: Ihmismieliin kohdistuva sodankäynti murentaa yksilöitä, yhteisöjä ja yhteiskuntia

Year: 2024

Version: Published version

Copyright: © 2024 kirjoittaja

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Puurunen, M. (2024, 27.11.2024). Ihmismieliin kohdistuva sodankäynti murentaa yksilöitä, yhteisöjä ja yhteiskuntia. Tiedonportti : Jyväskylän yliopiston tieteen digilehti.
<https://www.jyu.fi/fi/blogikirjoitus/ihmismieliin-kohdistuva-sodankaynti-murentaa-yksiloita-yhteisoja-ja-yhteiskuntia>

Ihmismieliin kohdistuva sodankäynti murentaa yksilöitä, yhteisöjä ja yhteiskuntia

Venäjän laajamittainen hyökkäyssota Ukrainaan on jatkunut yli tuhat päivää. Syyskuussa 2024 julki tullut tietovuoto paljastaa Kremlin alaisuudessa toimivan trollitehtaan pyrkivän massiivisilla disinformaatiokampanjoilla sekä vaikuttamaan Euroopan ja Yhdysvaltojen vaalituloksiin että aktiivisesti horjuttamaan etenkin Euroopan unionin jäsenvaltioiden tukea Ukrainalle, kirjoittaa projektitutkija Mari Puurunen Jyväskylän yliopistosta.

Julkaistu 27.11.2024

Teksti: Mari Puurunen | **Kuvat:** Teemu Rahikka

Virallisissa, informaatio-sodankäyntiä koskevissa asiakirjoissaan Kreml asettaa itsensä altavastaajan ja uhrin rooliin esittämällä informaatio-sodankäynnin olevan ensisijaisesti Yhdysvaltojen ja lännen masinoimaa, salaista toimintaa, mikä lopulta johtaa Venäjän ja sille ystävällisten maiden tuhoon.

Kyseinen valheellinen peilikuva, *accusation in a mirror*, avaa Venäjälle mahdollisuuksia toteuttaa näennäisiä sisäpoliittisia suojaustoimenpiteitä, sekä toimia itse oman pelikirjansa mukaisesti kohdistamalla pahantahtoisia toimia Venäjän nimeämiä epäystävällisiä maita vastaan.

Tekijän tunnistamisen eli attribuution hämärtämisen lisäksi Kremlin informaationsodankäynnin toimet sijoittuvat usein tarkoituksella harmaalle alueelle.

Suomessa ja muissa länsimaissa perinteinen, sodan ja rauhan dikotominen jako vastaa heikosti nykyiseen, hybridisodankäynniksiin kuvattuun tilanteeseen. Tämä vaikeuttaa olennaisesti länsimaisten liberaalien yhteiskuntien vastetta Venäjän toimiin niiden kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten puitteissa.

Strategisista linjauksista disinformaation massatuotantoon

[Syyskuussa 2024 virolaisen uutissivusto Delfin, saksalaisen sanomalehden Süddeutsche Zeitungin ja saksalaisten yleisradioyhtiöiden NDR:n ja WDR:n julki tuoma tietovuoto](#) paljasti olennaisia tietoja siitä, kuinka Kreml käyttää disinformaatiota ulkopoliittikan välineenä.

Yli 200-sivuinen asiakirja osoittaa, miten strategioissa kuvailtuja informaationsodankäynnin keinoja käytetään systemaattisesti osana Venäjän presidentinhallinnon ulkopoliittisia vaikutuspyrkimyksiä. Trollitehtaaksi nimetyn Social Design Agency:n todetaan asiakirjassa toimivan presidentinhallinnon varajohtajan, **Sergei Kirijenkon** suorassa alaisuudessa.

Vuodetuissa materiaaleissa kuvaillaan disinformaatiokampanjoiden suunnittelua, toteuttamista, seuranta, vaikutusanalyyssejä sekä päämääriä.

Asiakirjojen mukaan disinformaation päämääränä on saattaa kohdevaltion ihmiset kyseenalaistamaan nykyisiä politiikkatoimia, kuten tukea Ukrainalle, sekä nostattamaan yleisössä tunteellisia reaktioita toisia ihmisryhmiä vastaan.

Perimmäisenä tarkoituksena on siis rapauttaa kohdeyleisön luottamusta yhteiskuntaan ja yhteisöön käyttämällä hyväksi demokratioiden tunnuspiirteitä, kuten avointa yhteiskuntaa ja moniäänistä keskustelua.

Informaatiolla vaikutetaan ensisijaisesti ihmisten mieliin

Erotuksena länsimaissa käytävälle keskustelulle informaationsodankäynnistä, Venäjällä *informaatiovastataistelu* jaetaan usein informaatioteknisiin ja informaatiopsykologisiin operaatioihin.

Näistä ensimmäistä vastaa länsimaissa käytetty kyberoperaatioiden tai -sodankäynnin määritelmä. Informaatiopsykologiset operaatiot pyrkivät puolestaan vaikuttamaan tietojärjestelmien sijaan

ihmismieleen.

2020-luvulla Venäjällä on ryhdytty keskustelemaan aiheen piirissä myös mentaaliseen sodankäynnistä, jonka pyrkimyksenä on muuttaa kohdeväestön käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta, sen historiasta, perinteistä, arvoista ja kulttuurista.

Päämääränä on katkaista kohdeväestön väliset siteet yhteisöön ja yhteiskuntaan, halvaannuttaa yhteiskunnallinen osallistuminen ja näin murentaa yhteiskunta sisältä päin.

Vaikuttamalla ihmisen kognitioon eli siihen, miten yksilö ottaa vastaan tietoa, prosessoi sitä ja tekee päätöksiä syötetyn tiedon perusteella, pyritään luomaan tilanne, jossa yksilö on epäileväinen yhteisön, yhteiskunnan ja kansainvälisen järjestelmän perusrakenteita kohtaan.

Naton kognitiivisen sodankäynnin konsepti – tavoitteena yhteinen tilannekuva

Venäjän lisäksi myös Yhdysvallat ja Nato ovat heränneet keskustelemaan disinformaatiosta sen kognitiivisten vaikutusten näkökulmasta. [Vuoden 2021 Brysselin huippukokouksessa](#) Naton jäsenmaat nimesivät ensimmäistä kertaa Kiinan ja Venäjän hybridisodankäynnin toimijoiksi ja disinformaation levittäjiksi.

Osoituksena sodankäynnin psykologisen ja kognitiivisen ulottuvuuden korostumisesta Nato on myös määritellyt uuden, [kognitiivisen sodankäynnin käsitteen](#). Kognitiivinen sodankäynti kuvataan toimenpiteiksi, joilla pyritään vaikuttamaan asenteisiin ja käyttäytymiseen muiden voimankäytön elementtien kanssa. Kyseiset toimenpiteet voivat olla vaikuttamista, suojaamista tai häirintää, ja niiden kohteena ovat sekä yksilöt että yhteisöt.

Naton kognitiivisen sodankäynnin konsepti julkaistaneen vuoden 2024 aikana, jatkona Naton strategisessa koulutus- ja kehittämisjohtoportaan (ACT) tehdylle kattavalle tutkimukselle kognitiivisesta sodankäynnistä. Seuraava askel liittokunnalle on tunnistaa jäsenvaltioiden kognitiiviset haavoittuvuudet sekä keinot, joilla niihin vastataan liittokunnan tasolla.

Mari Puurunen työskentelee projektitutkijana Jyväskylän yliopiston [KILPI-tutkimushankkeessa](#). Tutkimushanke pyrkii kehittämään kognitiivisen ja informaatiopsykologisen turvallisuuden opetusta ja tutkimusta Suomessa.

Jaa tämä artikkeli

Mari Puurunen
Projektitutkija

Tilaa Jyväskylän yliopiston tieteen uutiskirje!

Tilaamalla Tiedonportti-uutiskirjeemme saat ajankohtaiset tiedeuutiset, -blogit ja -artikkelit suoraan sähköpostiisi. Voit perua kirjeen tilauksen koska tahansa.

[Tietosuojailmoitus](#)

Sähköpostiosoite

Tilaa uutiskirje

Aiheeseen liittyvä sisältö

Hanke

KILPI

Kognitiivisen ja informaatiopsykologisen turvallisuuden koulutuksen ja tutkimuksen kehittämishanke

Informaatioteknologian tiedekunta

Informaatioteknologian tiedekunta luo tiedeperusteisesti digitaalista tulevaisuutta tutkimuksen ja koulutuksen avulla. Toiminnassa yhdistyvät teknologian, liiketoiminnan ja ihmisen näkökulmat.

Blogikirjoitus

14.5.2024

Informaatiopsykologinen vaikuttaminen koettelee demokratioita vaalien supervuonna 2024

Tekoäly on jo otettu vahvasti mukaan tehostamaan informaatiopsykologista vaikuttamista, kirjoittaa projektitutkija Dominic Saari Jyväskylän yliopistosta.

Jyväskylän yliopisto

Seminaarinkatu 15
(Kirjaamo ja arkisto)
PL 35
40014 Jyväskylän yliopisto
Vaihde (014) 260 1211

[Yhteystiedot](#) | [Kartat](#)
[HelpJYU-palveluportaali](#)

Y-tunnus 0245894-7
[Yliopiston laskutusosoitteet](#)

[Anna palautetta sivustosta](#)

[Evästeasetukset](#)

Seuraa meitä

[Tietosuojailmoitus](#)

[Saavutettavuusseloste](#)

[Intranet Uno](#)

[Henkilökunnan kirjautuminen](#)